

Kaisa Garede w ps

Toimenpidealoite äänioikeuden poistamisesta muilta kuin Suomen ja Euroopan unionin kansalaisilta kunta- ja aluevaaleissa

Eduskunnalle

Suomessa kunta- ja aluevaaleissa äänioikeutettuja ovat kaikki 18 vuotta täyttäneet henkilöt, joilla on ollut kotikunta Suomessa vähintään kahden vuoden ajan. Sama oikeus pätee niin Suomen kansalaisiin, Euroopan unionin kansalaisiin kuin kaikkiin muihinkin kansalaisuuksiin. Ainoastaan eduskunta- ja presidentinvaaleissa äänioikeus on rajattu Suomen kansalaisille. Euroopan unionin perussopimuksen 20 artikla takaa kaikille unionin kansalaisille äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden sekä Euroopan parlamentin vaaleissa että kuntavaaleissa siinä jäsenvaltiossa, jossa hän asuu, samoin edellytyksin kuin tämän valtion kansalaisille.

Monessa Euroopan maassa äänioikeuskriteerit myös paikallisvaaleissa ovat Suomea tiukemmat. Joko niissä vaaditaan muilta kuin omilta ja EU-maiden kansalaisilta pidempää asumisaikaa, esimerkiksi Tanskassa neljä vuotta, tai äänioikeus on kokonaan evätty muilta kuin oman maan ja EU:n kansalaisilta, kuten Ranskassa. Myös Viron parlamentti hyväksyi maaliskuussa 2025 lakiesityksen, jonka myötä paikallisvaalien äänioikeus tullaan poistamaan muilta kuin Viron ja muiden EU-maiden kansalaisilta.

Viime vuonna vieraskielisten määrä Suomessa ylitti 600 000 henkilön rajan. Tilastokeskuksen mukaan vieraskielisen väestön osuus kasvoi kaikissa maakunnissa. Ulkomaista syntyperää olevien osuus nousi valtakunnallisesti yli 11 prosentin. Uudellamaalla jo lähes joka viides asukas on syntyperältään ulkomaalainen. Arabia lähestyy jo viroa Suomen toiseksi yleisimpänä vieraana kielenä venäjän pysyessä ensimmäisellä sijalla. Arabiankielisten määrä on lähes kolminkertaistunut kymmenessä vuodessa.

Väestöpohjan muuttuessa nopeasti monikulttuurisemmaksi yhä merkittävämpi osa kuntien ja hyvinvointialueiden päätösvalasta liukuu äänestäjäryhmälle, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Suomessa päätösvalta tulisi jokaisella tasolla säilyttää ensisijaisesti suomalaisilla. Sen vuoksi kuntalakia ja hyvinvointialuelakia tulisi muuttaa siten, että äänioikeus paikallisissa vaaleissa koskisi ainoastaan Suomen ja muiden EU-maiden kansalaisia.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin äänioikeuden poistamiseksi muilta kuin Suomen ja Euroopan unionin kansalaisilta kunta- ja aluevaaleissa.

Toimenpidealoite TPA 30/2025 vp

Helsingissä 9.4.2025

Kaisa Garede w ps